

Kiinan talous tänään

Esitelmä Luoteis-Helsingin Rotaryklubille 6.2.2023

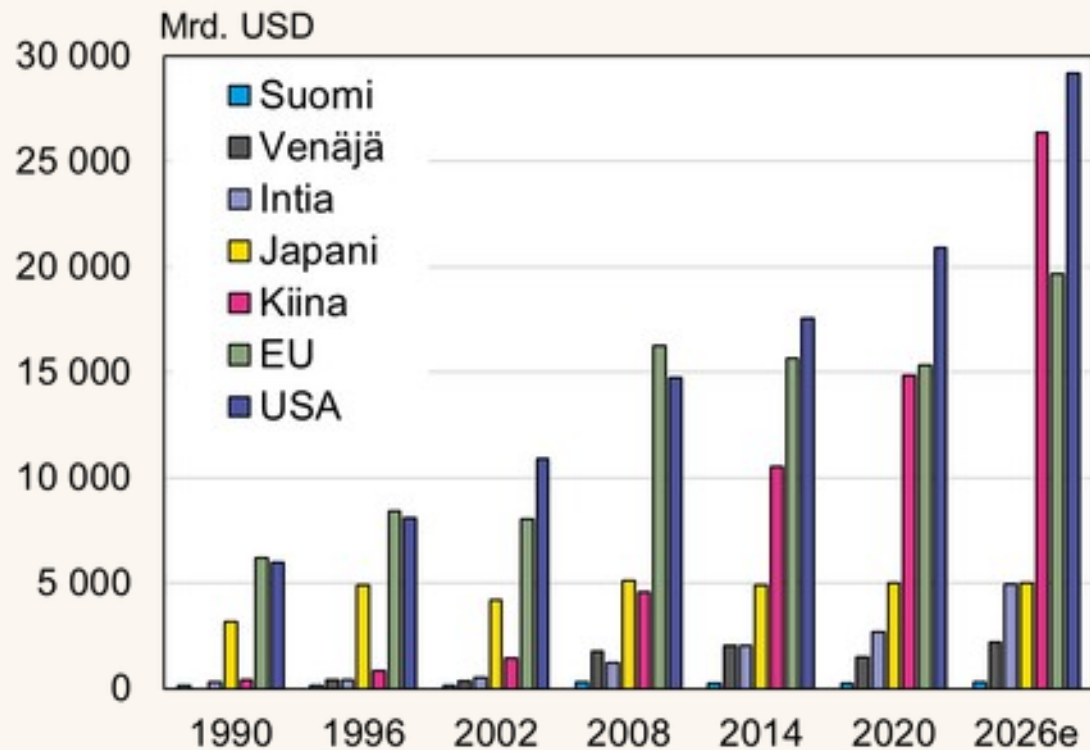
Riikka Nuutilainen
Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos (BOFIT), Suomen Pankki

Yhteenveto

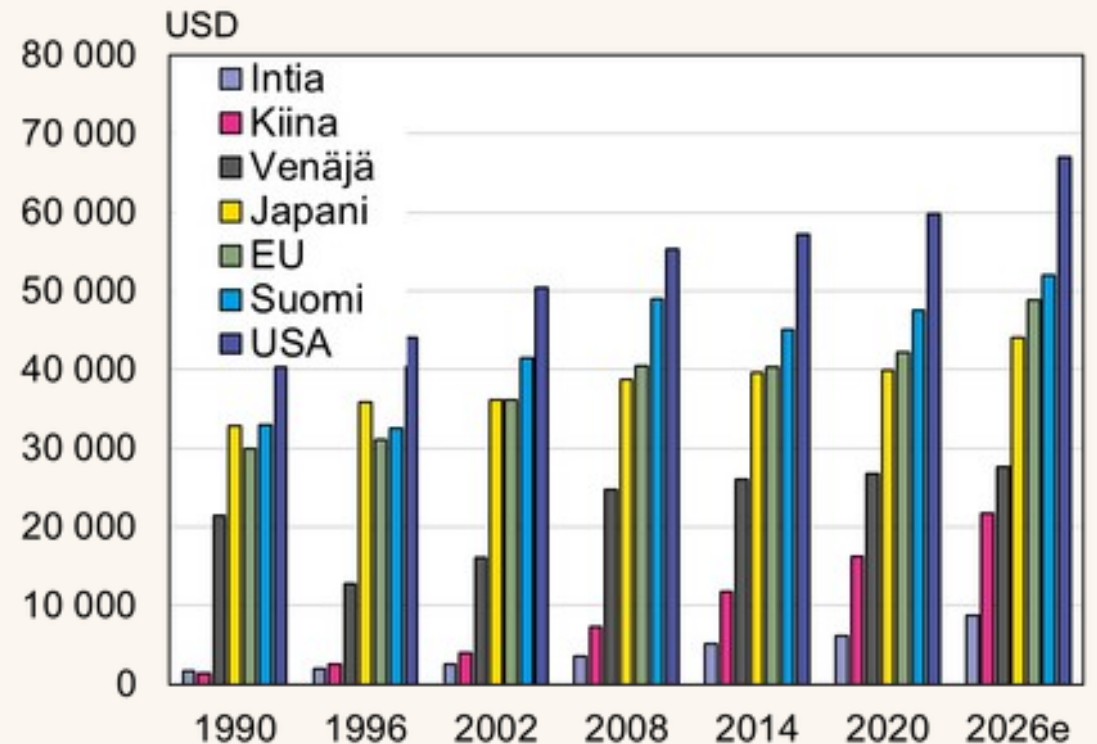
- Kiinan talouden näkymät kuluvalle vuodelle ovat piristyneet, kun maa luopui viime vuoden lopulla lähes kolme vuotta kestäneestä tiukasta nollakoronalinjasta
- Joulukuun lopulla ja tammikuun alussa koronavirus levisi hyvin nopeasti ympäri maata, nyt pahin näyttää olevan takanapäin
- Pidemmällä aikavälillä talouskasvu kuitenkin hidastuu, eikä pandemiaa edeltäneen ajan hyvin nopeisiin kasvulukuihin ole enää paluuta
- Nopea ja kestäättömällä pohjalla ollut kasvu on ruokkinut talouden epätasapainoja (mm. velkatasojen kasvu), jotka nyt osittain heijastuvat markkinoille (esim. rakennuttajien rahoitusongelmat)
- Poliittinen riski taloudessa on lisääntynyt valtion kasvattaessa rooliaan yhteiskunnan eri tasoilla, sääntelyn lisääntyessä ja ulkosuhteiden kiristyessä

Historiallisesti Kiinan talous ja elintaso ovat kasvaneet huiman nopeasti

Maiden bruttokansantuote, mrd. USD

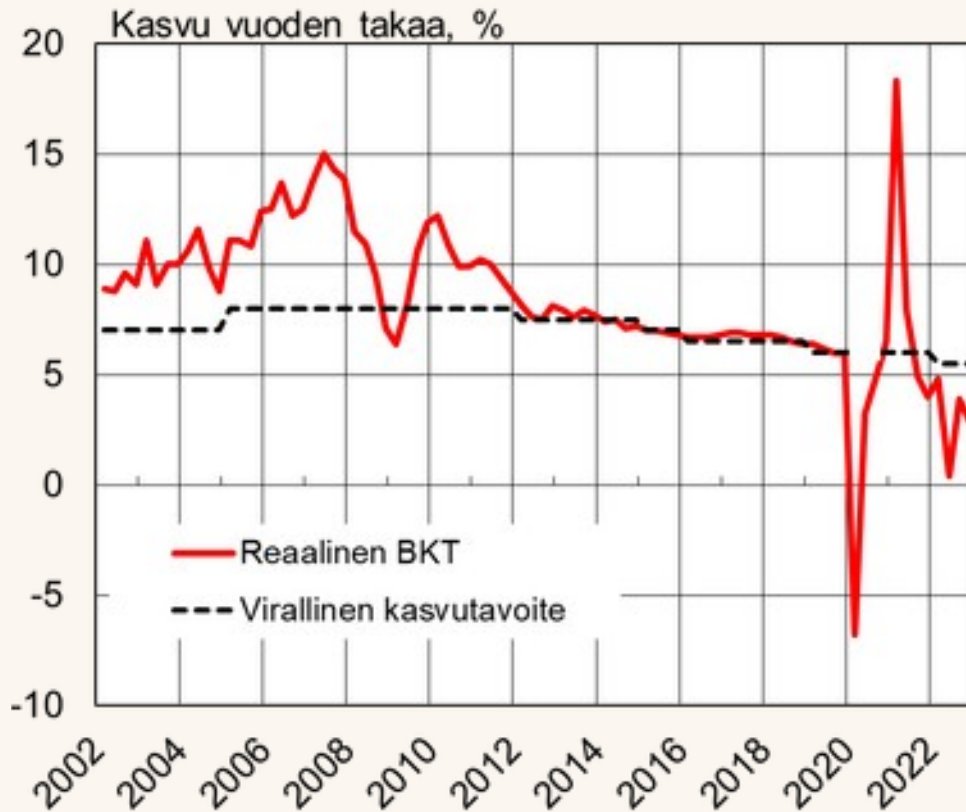
Henkeä kohden laskettu BKT, USD

Lähteet: IMF WEO ja BOFIT

Viime vuosina hyvin nopeaa kasvua on ylläpidetty keinotekoisesti

Virallinen BKT-kasvu ja kasvutavoite

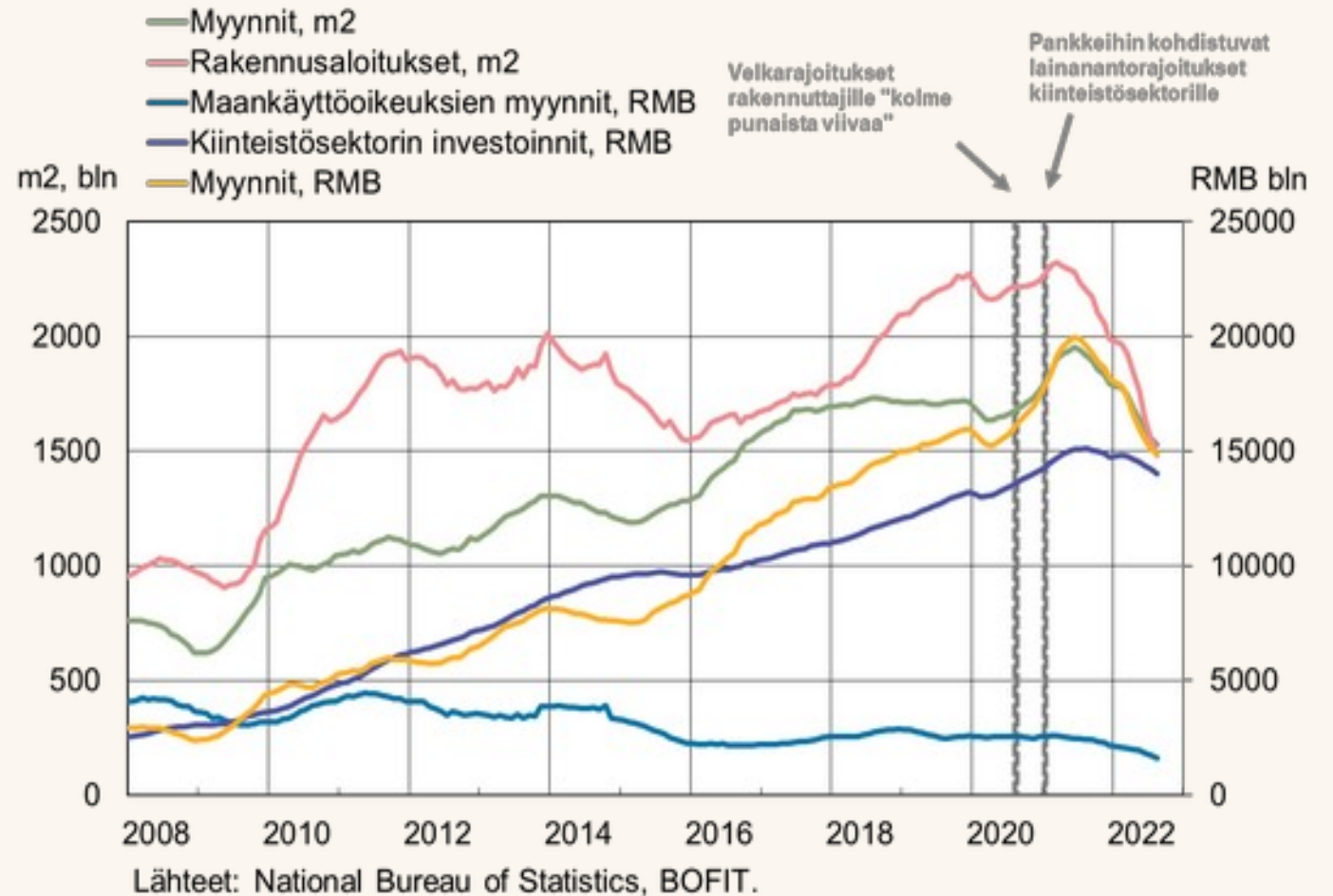

Lähde: Kiinan tilastovirasto ja BOFIT

- Korkeaksi asetetut vuosittaiset kasvutavoitteet ovat viimekädessä kannustaneet tilastojen kaunisteluun
- Vaihtoehtoiset laskelmat viittaavat todellisen kasvun olleen useana vuonna selvästi virallisia lukuja heikompaa
 - Viime vuonna BKT kasvoi virallisten tilastojen mukaan 3 %, vaikka jäi asetetusta 5,5 % tavoitteesta
 - BOFIT:in vaihtoehtoisten laskelmien mukaan todellinen kasvu jäi nolnaan
- Viime syksyn ennusteessa oletimme Kiinan kasvavan noin maailmantalouden vauhtia, nollakoronapolitiikasta luopuminen on hieman nostanut kasvunäkymiä
 - BOFIT ennuste (10/2022)
 - 2022: noin 2 %
 - 2023: noin 3 %
 - 2024: noin 3 %

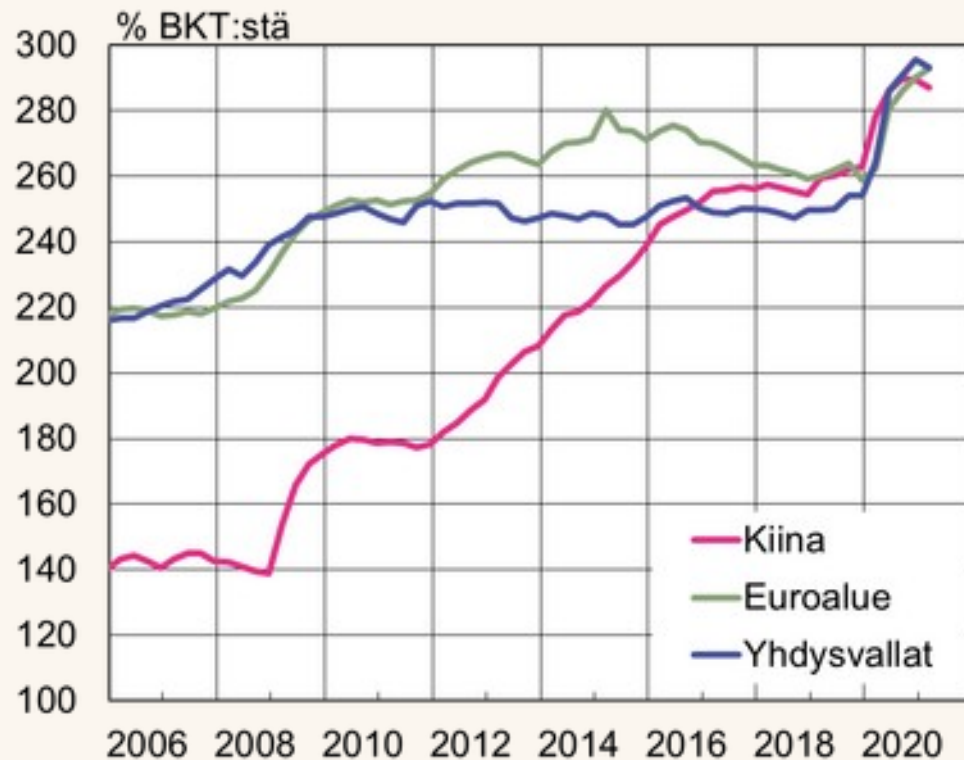
Kiinteistösektorin velkaantuneisuutta pyrittiin suitsimaan, rakennuttajat ajautuivat isoihin ongelmiin

- “Kolme punaista viivaa” 2020
 - Velkahanat kiinni, rakennuttajat jäivät myyntitulojen varaan
 - Samaan aikaan kysyntä supistui, rakennuttajat maksuvaikeuksiin
- Kiinteistösektori kattaa 10-30 % BKT:sta, maankäyttöoikeuksien myynti 1/3 aluehallinnon tuloista
- Sosiaalisilta levottomuuksilta ei ole täysin vältytty, varovainen elvytys tehonnut tähän asti huonosti

Nopea velkaantuminen on kasvattanut talouden riskejä ja vähentänyt elvytysvaraa

Kokonaisvelka (pl. rahoitussektori)

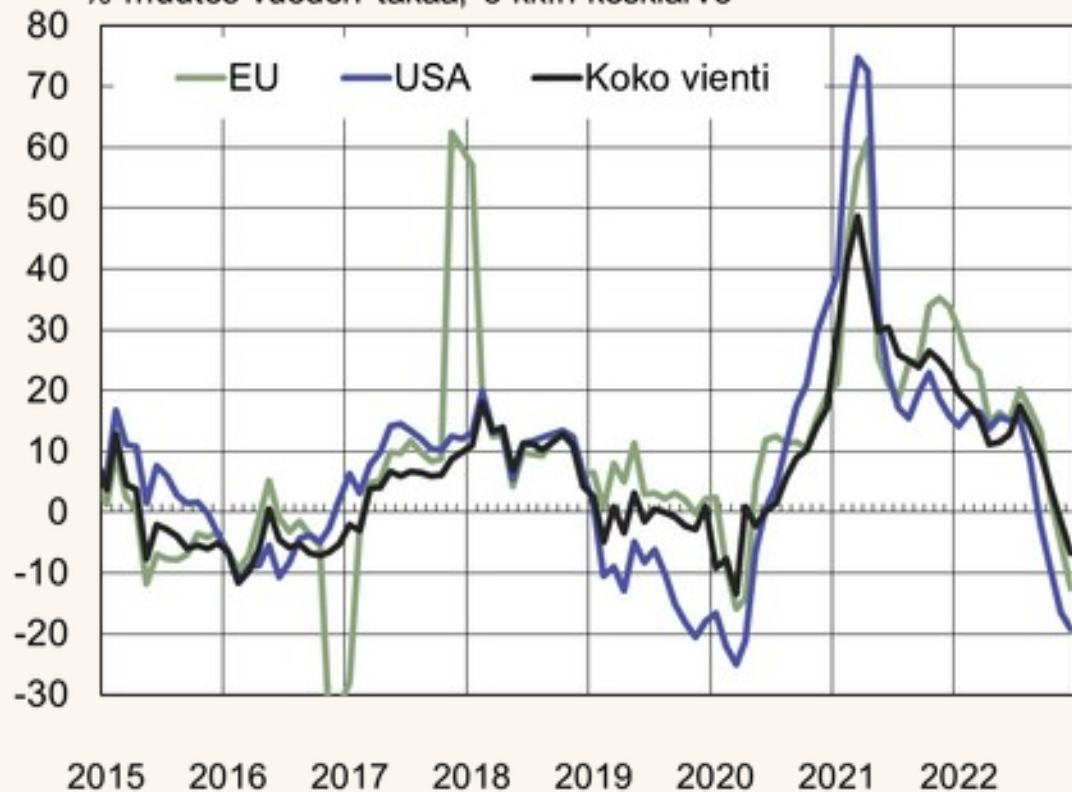
Lähteet: BIS ja BOFIT.

- Velkarahalla on tuettu nopeaa talouskasvua
 - Pääosin kotimaista lainaa, tyypillisesti valtiomisteisistä pankeista
 - Paikallishallinnot ovat vastuussa suurimmasta osasta elvytystoimista ja niiden talous on hyvin tiukalla
- Kiinassa velka on keskittynyt varsinkin yrityssectorille (160 % BKT:stä)
 - Iso osa tästä on kuitenkin valtion vastuulla ainakin epäsuorasti (mm. paikallishallinnon budjetin ulkopuolinen velka)
- Kotitalouksien velka kasvaa myös nopeasti
 - Samalla tasolla kuin euroalueella (62 % BKT:stä)
- Todellinen julkinen velka on jo 100 % BKT:stä (IMF:n arvio)
 - Julkisen sektorin todellinen alijäämä vuosittain selvästi yli 10 % BKT:stä 2016 lähtien

Vahva vienti tuki taloutta ja Kiina kasvatti markkinaosuuksiaan koronapandemian aikana, nyt vientinäkymät heikentyneet

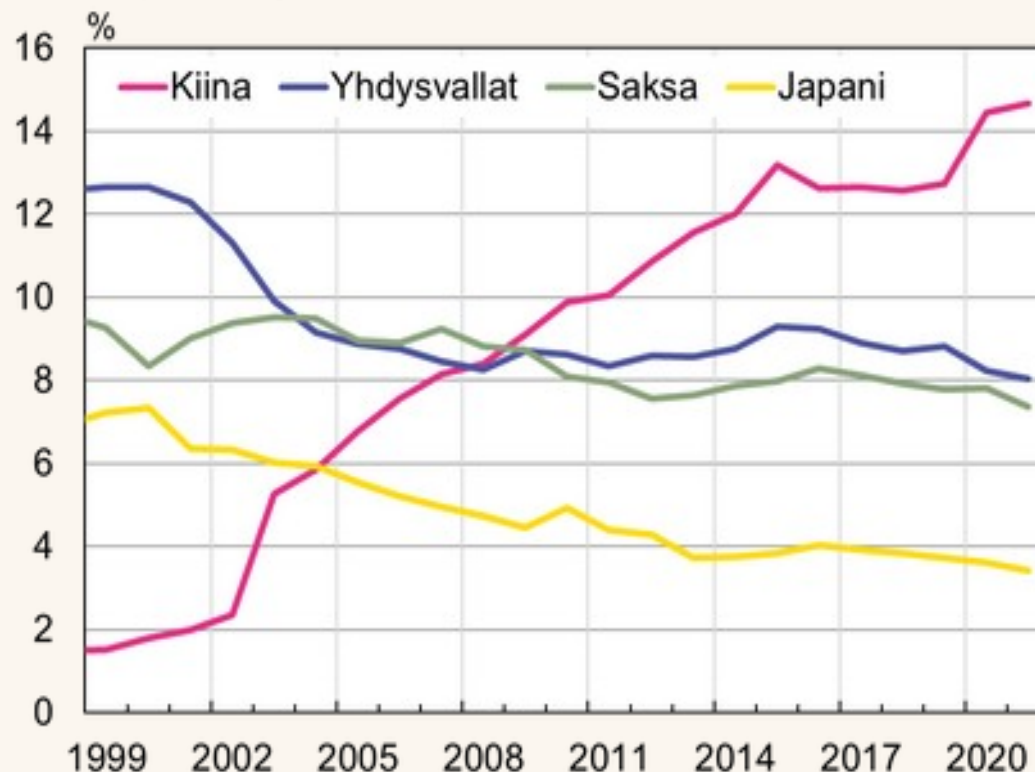
Kiinan tavaraviennin kasvu

%-muutos vuoden takaa, 3 kk:n keskiarvo

Lähteet: Kiinan tullit, Macrobond ja BOFIT.

Suurimpien viejäm maiden osuus maailman tavaraviennistä

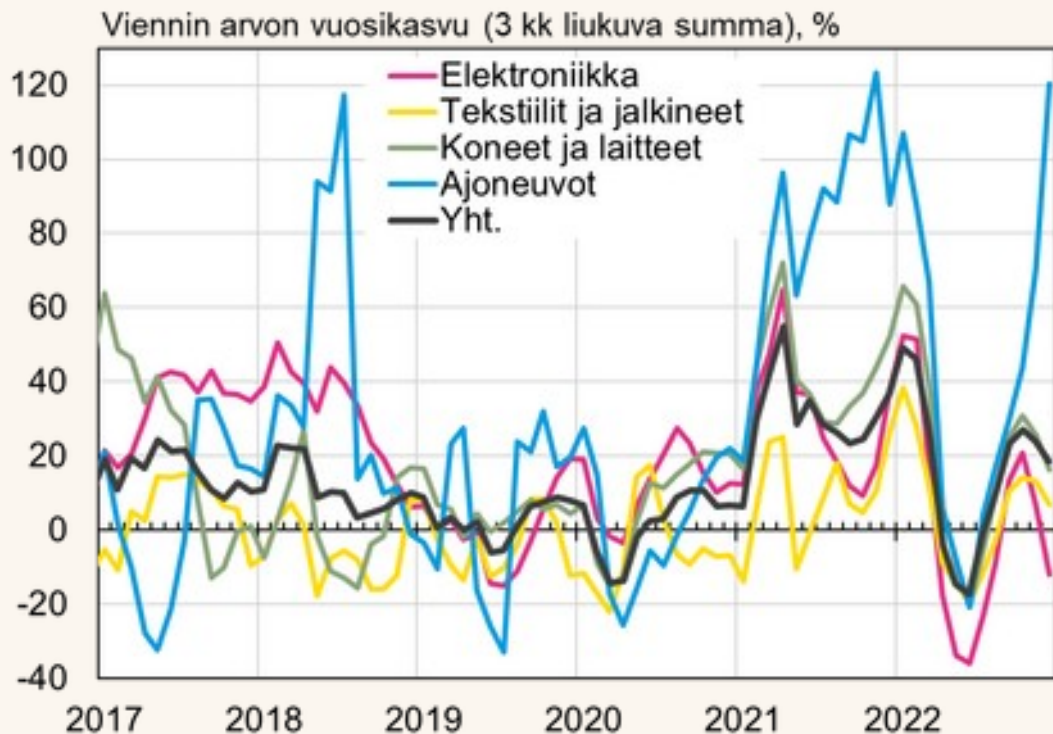
Lähteet: Maailmanpankki WDI ja BOFIT.

Kauppasota Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä jatkuu ja geopoliittiset riskit lisääntyneet Venäjän hyökättyä Ukrainaan

- Kiina kallistunut ainakin poliittisesti Venäjän leiriin
 - Taloudellisesti Venäjä vähäpätöinen kumppani, reaalityalouden vaikutukset Kiinalle tähän mennessä vähäiset
- Yhdysvallat pyrkii rajoittamaan Kiinan teknologista kehitystä ja nousua maailman johtavaksi maaksi
 - Rajoituksia mm. yhdysvaltalaisteknologian ja -komponenttien viennille Kiinaan (koskee kaikkia yrityksiä, jotka haluavat näitä viedä)
 - Kiinalaisyhtiöitä lisätty vientikieltolistalle (nk. “entity list”, mm. Huawei, ZTE, SMIC), esim. Huaweiin matkapuhelinten valmistus suurissa vaikeuksissa
 - Myös useat muut maat ovat viime vuosina vaatineet äänekkäämmin tasapuolisempaa kilpailuasetelmaa Kiinan kanssa
- Tilanne saanut monet maat ja yritykset uudella tavalla arvioimaan Kiina-riippuvuuksiaan ja mahdollisia riskejä
 - Kiinan julkilausutut tavoitteet Taiwanin suhteen lisänneet jännitteitä
 - Suurvaltakamppailun mahdollinen kiristyminen ja teknologisen eriytymisen vahvistuminen aiheuttavat riskejä Kiinassa toimiville ja Kiinan kanssa kauppaa käyville yrityksille

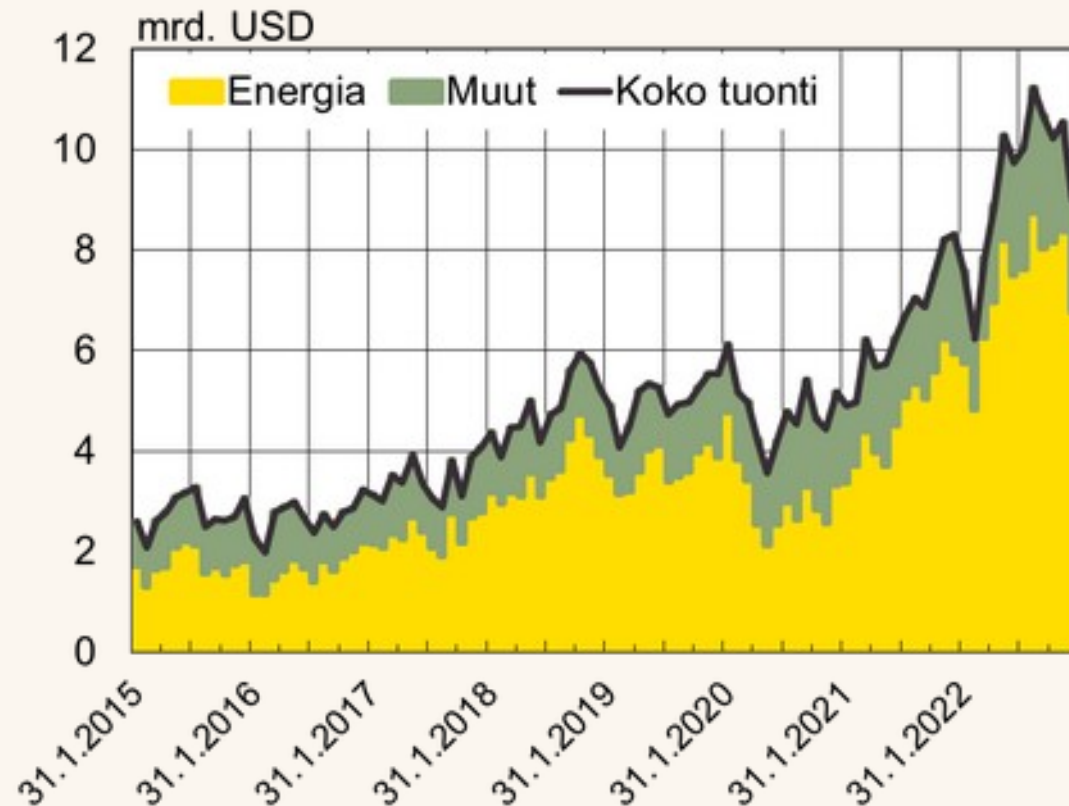
Kiinan tuonnin arvo Venäjältä kasvanut energiantuonnin lisääntyä

Kiinan tavaraviennin kasvu Venäjälle erittäin

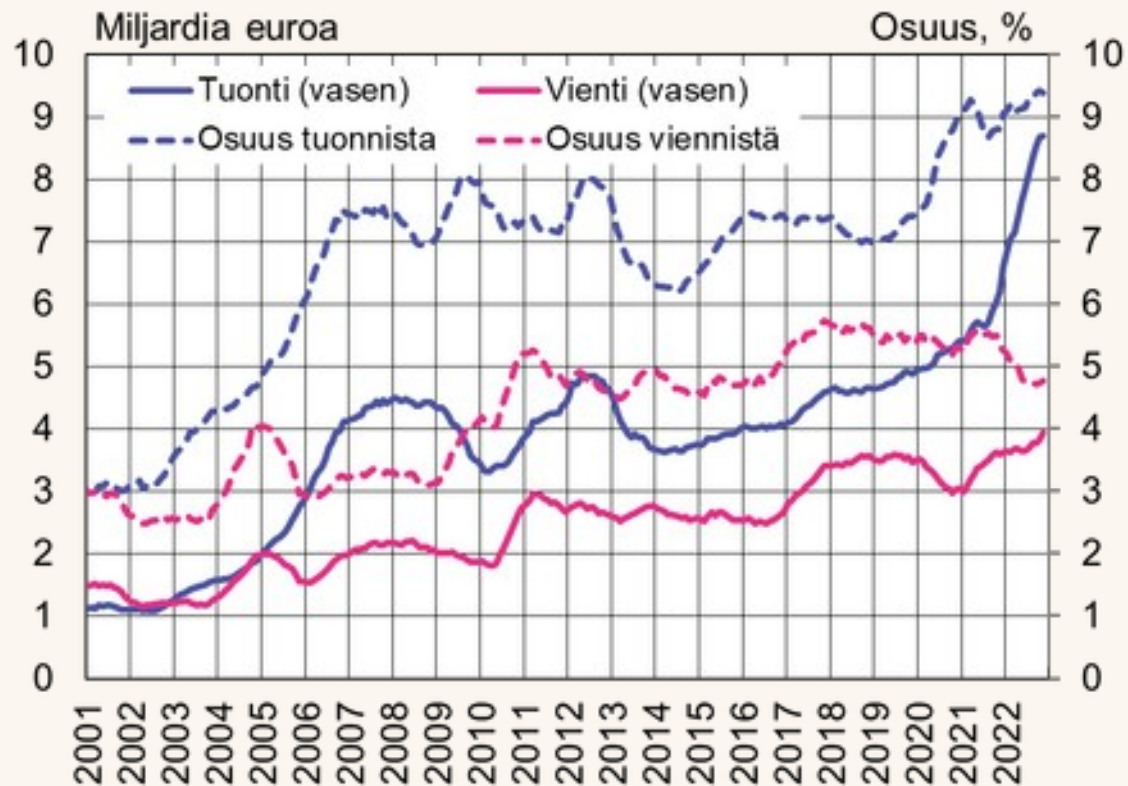
Lähteet: Kiinan tullit, CEIC ja BOFIT

Kiinan tavaratuonnin arvo Venäjältä kuukausittain

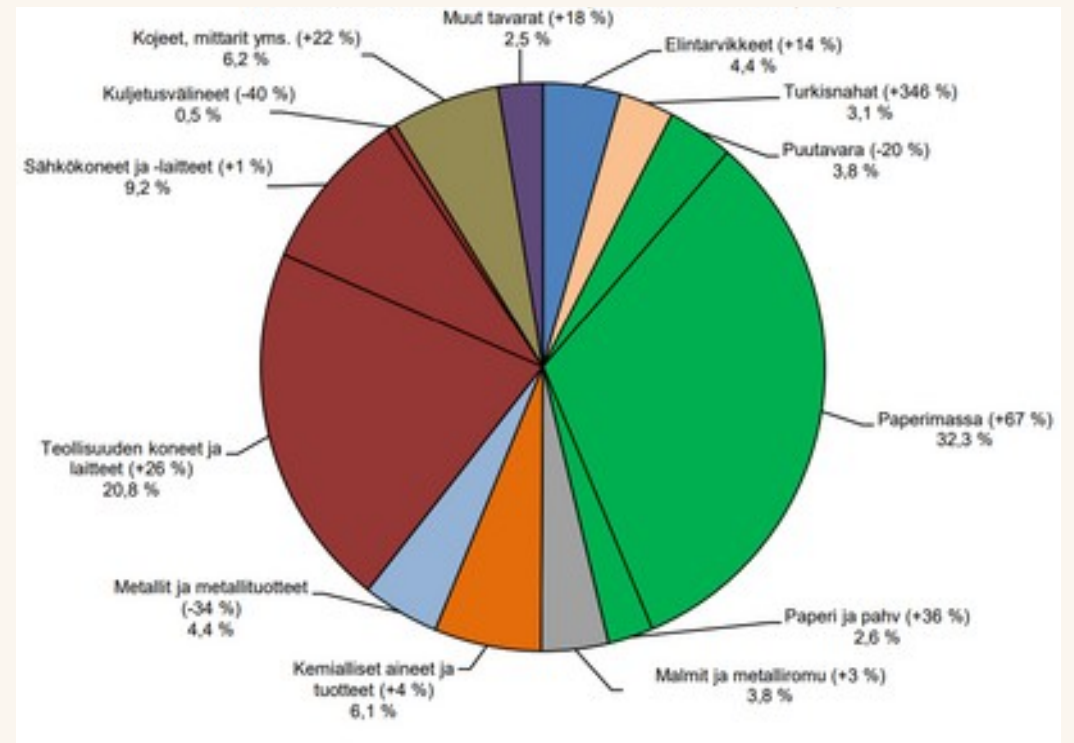
Kiina on kasvattanut merkitystään Suomen kauppakumppanina, viennistä merkittävä osa on sellua ja muita raaka-aineita

Suomen Kiina-tavarakauppa, 12 kk liukuva summa

Lähteet: Suomen Tulli ja BOFIT

Suomen vienti Kiinaan tavararyhmittäin 1-8/2021

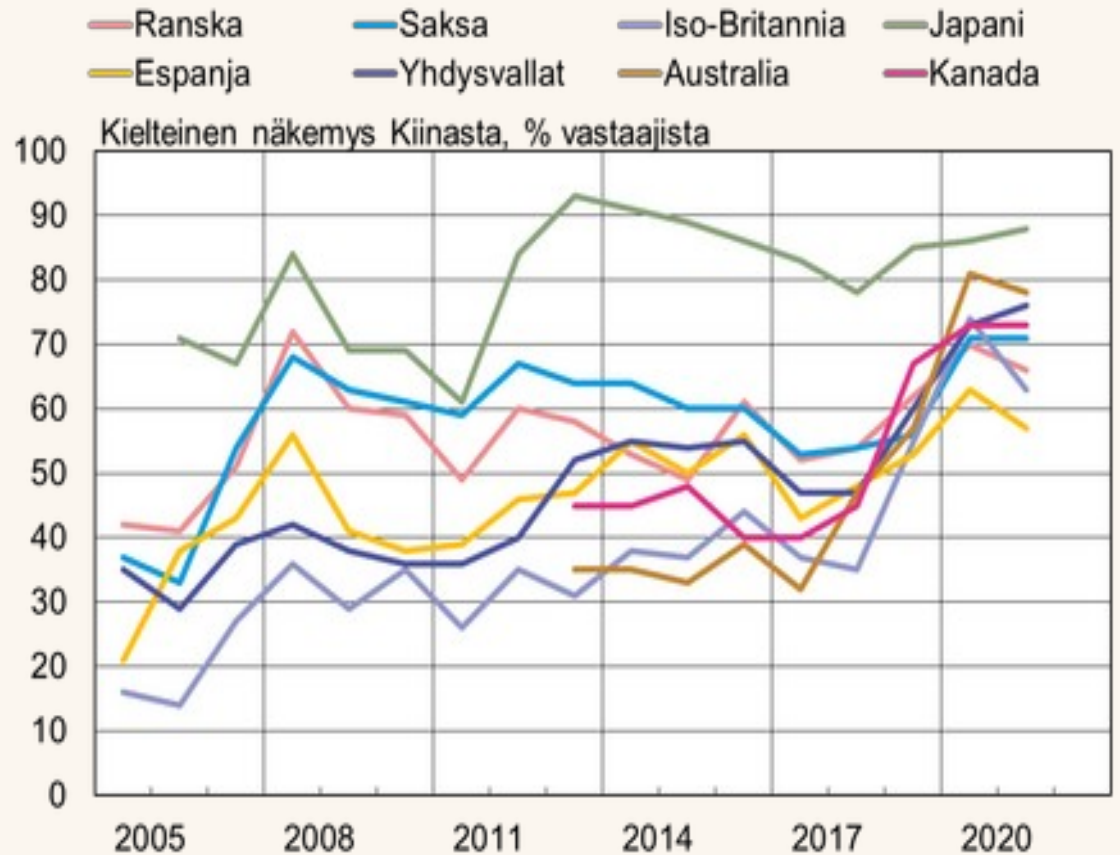

Lähde: Suomen Tullin Kiina-maakatsaus 2021

Poliittinen kontrolli taloudesta lisääntyy ja asenteet Kiinaa kohtaan muuttuneet negatiivisemmiksi

- Valtaa on keskitetty enemmän Xi Jinpingille, uudessa politbyroon pysyväiskomiteassa vain Xin lojalisteja
 - Riski yksipuoliselle politiikalle ja politiikkavirheille kasvaa
- Puolueen roolia myös taloudessa on lisätty
- Sääntelyä kiristetty useilla toimialoilla
 - Varsinkin ulkomaisten ja yksityisten yritysten toimintaympäristö on muuttunut arvaamattommaksi
 - Julkista keskustelua pyritään kontrolloimaan tiukemmin, myös taloudessa “väärät tulkinnat” kielletty
- Vastauksena irtikykentäkehitykseen Kiina pyrkii vahvistamaan kotimaan taloutta, mikä voi johtaa protektionismin lisääntymiseen

Osuus vastaajista maittain, joilla on kielteinen näkemys Kiinasta (vs. myönteinen)

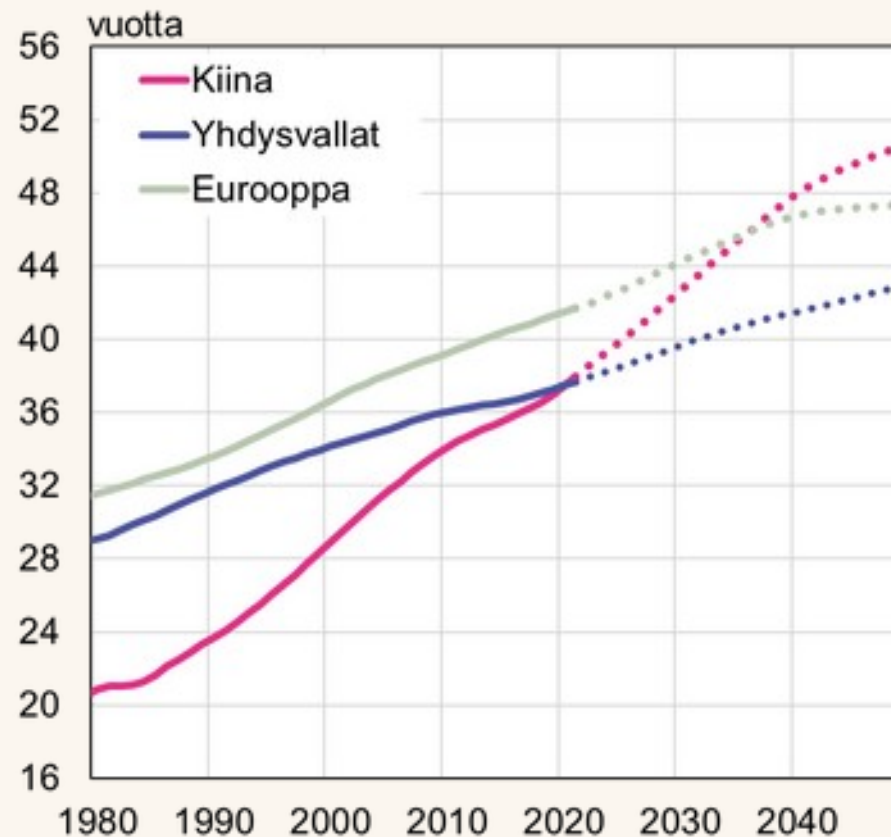

Lähde: Pew Research Center

Pidemmällä aikavälillä rakenteelliset tekijät painavat kasvua

- Ikääntyminen tulee olemaan huomattavan nopeaa
 - Väkimäärä kääntynyt laskuun, työikäinen väestö supistunut jo 7 vuotta
- Kiinan tavoitteena olla hiilineutraali vuoteen 2060 mennessä ja kääntää hiilipäästöt laskuun ennen vuotta 2030
 - Kiina maailman ylivoimaisesti suurin saastuttaja (30 % osuus maailman CO₂-päästöistä)
 - Päästöt yhä kasvussa
- Tavoitteiden saavuttaminen vaatii valtavasti investointeja ja rakenteellisia muutoksia taloudessa
 - 70 % Kiinan tuottamasta energiasta on hiilivoimaa, uutta kapasiteettia yhä rakenteilla
- Investointeihin, raskaaseen teollisuuteen ja rakentamiseen perustuva kasvumalli kuluttaa valtavasti energiaa
 - Investointien kannattavuus heikkenee
 - Kulutukseen perustuvaan kasvuun siirtymistä tulisi tukea mm. kasvattamalla sosiaaliturvaa

Mediaani-ikä ja YK:n ennuste

Lähde: YK Population prospects

Kiitos!

BOFIT Viikkokatsaus ajankohtaisista Kiinan ja Venäjän talousuutisista

<https://www.bofit.fi/fi/seuranta/viikkokatsaus/>

BOFIT Kiina-ennuste

<https://www.bofit.fi/fi/seuranta/ennusteet/viimeisin-kiina-ennuste/>

bofit.fi